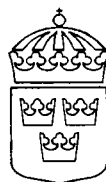

Utrikesutskottets betänkande

1989/90:UU14

Vissa anslag m.m. inom
utrikesdepartementets område

1989/90
UU14

I betänkandet behandlas regeringens framställning i proposition 1989/90:100, bil. 5, avseende anslagsbehov m.m. under littera A (Utrikesdepartementet m.m.), anslagen B 1—B 5 och B 8 under littera B (Bidrag till vissa internationella organisationer), littera D (Information om Sverige i utlandet), anslagen E 4—E 6 under littera E (Utrikeshandel och exportfrämjande), samt littera F (Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor m.m.) jämte de motioner som väckts i anslutning till dessa delar av propositionen.

TREDJE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen framlägger i bilaga 5 (utrikesdepartementet) följande förslag under littera A, B, D, E och F:

A. Utrikesdepartementet m.m.

1. att riksdagen godkänner vad som anförs om omdisponering av medel mellan anslagen A1. Utrikesförvaltningen, A2. Utlandstjänstemännens representation, A5. Honorärkonsuler och D3. Övrig information om Sverige i utlandet,

2. att riksdagen till Utrikesförvaltningen för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 156 255 000 kr.,

3. att riksdagen till Utlandstjänstemännens representation för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 18 145 000 kr.,

4. att riksdagen till Kursdifferenser för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

5. att riksdagen till Honorärkonsuler för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 12 666 000 kr.,

6. att riksdagen till Särskilda förhandlingar med annan stat eller inom internationell organisation för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 45 407 000 kr.,

7. att riksdagen till Nordiskt samarbete för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 750 000 kr.,

8. att riksdagen till Utredningar m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 10 161 000 kr.,
9. att riksdagen till Officiella besök m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 9 530 000 kr.,
10. att riksdagen till Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 3 740 000 kr.

B. Bidrag till vissa internationella organisationer (B1—B5 och B8)

1. att riksdagen till Förenta nationerna för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 117 806 000 kr.,
2. att riksdagen till Nordiska ministerrådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 240 000 000 kr.,
3. att riksdagen till Europarådet för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 19 182 000 kr.,
4. att riksdagen till Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 16 500 000 kr.,
5. att riksdagen till Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 26 000 000 kr.,
6. att riksdagen till Övriga internationella organisationer m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 4 463 000 kr.

D. Information om Sverige i utlandet

1. att riksdagen till Svenska institutet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 59 736 000 kr.,
2. att riksdagen till Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 47 743 000 kr.,
3. att riksdagen till Övrig information om Sverige i utlandet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 15 187 000 kr.

E. Utrikeshandel och exportfrämjande (E4—E6)

1. att riksdagen till Krigsmaterielinspektionen för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 89 000 kr.,
2. att riksdagen till Importkontoret för u-landsprodukter för budgetåret 1990/91 anvisar ett ramanslag på 8 683 000 kr.,
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att medge att utfästelser om stöd till marknadsföring får lämnas till ett belopp på högst 4 000 000 kr.,
4. att riksdagen till Stiftelsen Östekonomiska institutet för budgetåret 1990/91 anvisar ett anslag på 2 080 000 kr.

F. Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor m.m.

1. att riksdagen till Utredningar inom det nedrustnings- och säkerhetspolitiska området för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 4 552 000 kr.,

2. att riksdagen till Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK) för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 3 432 000 kr.,

3. att riksdagen till Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 26 000 000 kr.,

4. att riksdagen till Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 18 266 000 kr.,

5. att riksdagen till Forskningsverksamhet för rustningsbegränsning och nedrustning för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 16 306 000 kr.,

6. att riksdagen till Utrikespolitiska Institutet för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 7 932 000 kr.

Motionerna

1989/90:U208 av Karl Erik Olsson m.fl. (c) vari yrkas

3. att riksdagen beslutar anslå 100 milj.kr. till Bidraget till internationella organisationer, Världsnaturfonden, att användas för reningsprojektet i Wisla,

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo749.

5. att riksdagen beslutar anslå 100 milj.kr. till pilotanläggningar för luftrening i de baltiska republikerna,

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo749.

1989/90:U210 av Larz Johansson (c) vari yrkas

1. att riksdagen till det i motionen angivna samverkansprojektet för budgetåret 1990/91 anslår 600 000 kr.,

1989/90:U212 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

7. att riksdagen hos regeringen hemställer om initiativ för att uppätta en svensk ambassad i Vientiane,

1989/90:U225 av Nic Grönvall (m) vari yrkas

1. att riksdagen för budgetåret 1990/91 till anslaget Utrikesdepartementet F 3 anslår 500 000 kr. till FN:s center för transnationella bolag,

2. att riksdagen beslutar att sådant bidrag skall utgå under ytterligare fyra budgetår efter nästa budgetårs utgång,

1989/90:U242 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

2. att riksdagen anslår 300 milj.kr. för budgetåret 1990/91 till angelägna projekt på kort sikt i Polen enligt vad som angetts i motionen,

4. att riksdagen anslår 500 milj.kr. för budgetåret 1990/91 till långsiktigt strukturellt stöd i Polen enligt vad som angetts i motionen,

5. att riksdagen hos regeringen begär att en miljöattachétjänst inrättas i Tallinn enligt vad som angetts i motionen,

6. att riksdagen anslår 200 milj.kr. för budgetåret 1990/91 till miljöförbättringar i Baltikum enligt vad som angetts i motionen.

1989/90:U245 av Berndt Ekholm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformningen av stödet till Östeuropa.

1989/90:U246 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m) vari yrkas

27. att riksdagen till F 3. Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m. anvisar 10 milj.kr. för budgetåret 1990/91.

1989/90:U301 av Ingrid Sundberg (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Sveriges Radios utlandssändningar.

1989/90:U302 av Marianne Andersson och Marianne Jönsson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att tillföra Svenska institutet 2 milj.kr. för att förbättra villkoren för utsända svenska lektorer.

1989/90:U303 av Berndt Ekholm (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en ambassad nu bör inrättas i Costa Rica.

1989/90:U304 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen till bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) för budgetåret 1990/91 anslår 3 762 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit eller således 22 028 000 kr.

1989/90:U307 av Ingela Mårtensson m.fl. (fp,c,mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av grundbidrag för Sveriges Världsfederalister.

1989/90:U308 av Ingela Mårtensson och Inger Schörling (fp,mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet att inom ramen för anslaget F 3 öka grundbidraget för Samarbete för fred.

1989/90:U309 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att anslaget Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m., Utrikesdepartementet F 3, för budgetåret 1990/91 och i framtiden fastställs till 1 % av den årliga försvarsbudgeten,

2. att riksdagen till Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m. för budgetåret 1990/91 anslår 10 000 000 kr. utöver vad regeringen föreslagit eller således totalt 36 000 000 kr.

1989/90:U310 av Gustav Persson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av statsbidrag till Dag Hammarskjöld-biblioteket.

1989/90:U311 av Margareta Winberg m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att förstärka generalkonsulatet i Jerusalem,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att en lönad konsul utses vid konsulatet i Jerusalem.

1989/90:U312 av Berndt Ekholm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att anslaget F 3. Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m. stegvis uppräknas till en promille av försvarsanslaget.

1989/90:U313 av Karin Söder (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om SIPRI:s behov av ytterligare medel för forskning.

1989/90:U409 av Håkan Holmberg och Jan-Erik Wikström (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en kunskapsbank vid institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet med inriktning på forskning och information om militär omställning.

1989/90:U410 av Gudrun Schyman och Bertil Måbrink (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att en kunskapsbank för omställningsfrågor inrättas.

2. att riksdagen hos regeringen begär att i kompletteringspropositionen återkomma med förslag på en avgift för finansiering, i enlighet med motionens förslag.

1989/90:U411 av Eva Goës m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en summa motsvarande en promille av Sveriges försvarsbudget skall avsättas för fredsinitiativ via fredsörelsen eller andra organisationer, som arbetar för nedrustning, solidaritet och internationell förståelse.

1989/90:U419 av Berndt Ekholm m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av en kunskapsbank om försvarsindustriell omställning från militär till civil produktion i olika länder.

1989/90:U423 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen för budgetåret 1990/91 anslår 6 400 000 kr. ur anslaget F 3. Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m. till ovanstående kommission.

1989/90:U424 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av ökade forskningsresurser inom UD:s ansvarsområde, (delvis)

1989/90:U425 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1989/90:UU14

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om stödet till det folkrörelseinriktade fredsarbetet,

1989/90:U426 av Paul Cizuk m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen beslutar att för budgetåret 1990/91 anslå 1 600 000 kr. för inrättande av en kunskapsbank för försvarsindustriell omställning.

1989/90:U502 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad rekrytering av kvinnor till toppbefattningar inom FN.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:A802.

1989/90:U514 av Margaretha af Ugglas m.fl. (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om svensk representation i Vilnius,

4. att riksdagen till Utrikesförvaltningen för budgetåret 1990/91 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 3 000 000 kr. förhöjt förslagsanslag på 1 159 255 000 kr. för att möjliggöra en förstärkt svensk närvaro i de baltiska republikerna i enlighet med vad i motionen anförts,

8. att riksdagen för att möjliggöra sändningar på litauiska till Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet för budgetåret 1990/91 anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 1 000 000 kr. förhöjt reservationsanslag på 48 743 000 kr.,

1989/90:U518 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

17. att riksdagen till ett nytt anslag A 10. Stöd till Östeuropa anslår 450 000 000 kr. för budgetåret 1990/91,

18. att riksdagen beslutar att anslaget Stöd till Östeuropa förvaltas av BITS, i den del anslaget omfattar tekniskt stöd eller stöd till rådgivning m.m. och av Svenska institutet i den del anslaget omfattar stöd till folkrörelsekontakter och kulturellt utbyte,

19. att riksdagen beslutar att 100 milj.kr. av anslaget bör reserveras som grundkapital i en särskild kreditfond för Östeuropa med en total utlåning på förmånliga villkor på 750 milj.kr. för budgetåret 1990/91.

1989/90:U536 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om upprättande av kontor för Sveriges exportråd i Riga och Vilnius samt fortsatt utbyggnad av den konsulära verksamheten,

7. att riksdagen beslutar att från den nya anslaget A 10 Stöd till Östeuropa reservera 3 500 000 kr. att användas för lantbruksutbildning i Family Farms For Estonias (FFFE) regi.

1989/90:U542 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sveriges EG-delegation i Bryssel bör förses med miljöexpertis,

1989/90:U551 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1989/90:UU14

4. att riksdagen beslutar inrätta en fond som årligen kan dela ut 25 milj.kr. för att befrämja besöksutbyte mellan Sverige och Sovjetunionen i enlighet med vad som anförs i motionen.

1989/90:U608 av Kent Carlsson (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att låta en ungdomsdelegat ingå i den svenska delegationen vid FN:s generalförsamlings höstsessioner,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökad information till ungdomar om FN.

1989/90:U619 av Görel Bohlin (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att UD bör inventera inom FN-familjen sådana organ/institutioner som är på väg att upprättas/alternativt flyttas,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att på basis av denna inventering Sveriges FN-ambassadör bör bemyndigas att verka för att något eller några av dessa organ/institutioner förläggs till Sverige,

1989/90:U632 av Birger Hagård m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det önskvärda i nya och fördjupade former vad avser relationerna till republiken Kina (Taiwan).

1989/90:U638 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om miljöattachéer,

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo822.

A. Utrikesdepartementet m.m.

Propositionen (s. 16–27)

Utrikesförvaltningens verksamhet sammanhänger med de ständiga förändringarna i de internationella relationerna. Under de närmaste åren kommer detta sannolikt att på en rad områden medföra en intensifierad verksamhet, föranledd bl.a. av utvecklingen i Sovjetunionen och Östeuropa, de växande förbindelserna mellan EFTA och EG, konferensen om samarbete och säkerhet i Europa, utvecklingen i Tredje världen samt fredsbevarande styrkor och observatörverksamhet genom FN m.m.

För att i god tid möjliggöra en planering av utrikesförvaltningens verksamhet under 90-talet har utrikesdepartementet nyligen låtit utföra ett antal utredningar. Dessa, Utrikesförvaltningens inriktning och organisation (UD 87), De statliga insatserna inom Sverigeinformation och kulturutbytet med utlandet (IKU-utredningen) samt UD:s press-tjänst (Presstjänstutredningen), har samtliga numera avlämnat sina betänkanden. Härutöver har en särskild översyn genomförts av vissa

personalpolitiska frågor. Beredning av dessa utredningar pågår inom departementet, men vissa slutsatser har enligt regeringen redan kunnat dras. Det kan för övrigt framhållas, att ingen av utredningarna kommer att föranleda någon särskild proposition, utan förändringar kommer att genomföras successivt.

I utredningen UD 87 håller sig förslagen inom ett oförändrat kostnadsutrymme. Reformen inom utrikesförvaltningens område skall följaktligen finansieras genom besparingar inom pågående verksamhet. Omprioriteringar kommer således även i fortsättningen att ske inom sådana verksamheter som direkt styrs av UD. Vidare kan enligt regeringen ytterligare indragningar av utlandsmyndigheter bli aktuella, eftersom personalminskning vid bestående myndigheter endast undantagsvis kan komma i fråga. Nedläggningar av utlandsmyndigheter är dock alltid utrikespolitiskt en mycket känslig fråga.

Ett antal organisatoriska förändringar som föreslagits i UD 87 har redan vidtagits. Som exempel nämner regeringen att handelsavdelningens ansvar för frågor rörande konsolidering av utländska skulder, där bilaterala skuldförhandlingar utgör del, övergått till finansdepartementet, att administrativa avdelningens tjänster minskat med närmare tio procent, att flera verksamhetsgrenar överförts från departementet till regeringkansliets förvaltningskontor, att handelsavdelningen tillförts ett antal nya tjänster med anledning av integrationsprocessen mellan EFTA-länderna och EG samt till följd av regeringens satsning på Central- och Östeuropa, att ett ökat nordiskt samarbete bl.a. på det konsulära området inlett samt att ytterligare delegering till utlandsmyndigheterna av tidigare centralstyrd administrativ verksamhet skett.

Principbeslut har dessutom fattats om uppdelning av en av departementets politiska enheter, om utökning av departementets kapacitet för säkerhetspolitisk analys, om avslutande av försöksverksamheten med så kallade koordinatörer vid departementets handelsavdelning, om förstärkning av departementets personalenhet samt om departementets fortsatta befattning med arvsärenden så länge inkomsterna för verksamheten täcker dess kostnader.

I anslutning till betänkandet från UD 87-utredningen har en särskild översyn gjorts av vissa personalpolitiska frågor. Översynen har främst syftat till att utreda de särskilda problemen kring chefsutveckling, personalutveckling och kompetensförsörjning. Beslut har redan fattats att vidta en rad av i översynen föreslagna åtgärder.

Vad gäller IKU-utredningen är en av dess viktigaste slutsatser att den pågående utvecklingen i Europa kräver särskilda insatser inom informations- och kulturområdet. Bl.a. föreslår utredningen att en kulturattachétjänst inrättas vid ambassaden i Moskva. Detta förslag är under genomförande.

Utskottet

Utskottet har tagit del av regeringens redogörelse för den planerade användningen av utrikesförvaltningens resurser. Genom särskilda fördragningar av företrädare för utrikesdepartementet har kompletterande information inhämtats.

I tidigare budgetbetänkanden (senast 1988/89:UU17) har utskottet konstaterat att ökande krav ställs på utrikesförvaltningen. Det har bl.a. gällt behovet att följa den säkerhetspolitiska utvecklingen i vårt närområde, deltagandet i den allt snabbare utvecklingen på det internationella nedrustningsområdet samt Sveriges deltagande i det västeuropeiska ekonomiska samarbetet. Utskottet gör i dessa avseenden samma bedömning som tidigare.

Härtill kommer den mycket snabba demokratiseringsprocessen under det senaste året i Central- och Östeuropa, vilken ställer den svenska utrikespolitiken inför nya utmaningar och möjligheter. Såväl utvecklandet av Sveriges bilaterala förbindelser med de länder som nu demokratiseras som ett fullvärdigt svenskt deltagande i arbetet på att åstadkomma en ny framtida alleuropeisk fredsordning kommer enligt utskottets mening att ställa större krav utrikesförvaltningens resurser.

Parallellt med dessa djupgående förändringar i vårt närområde har avspänningen mellan supermakterna bidragit till att förutsättningarna ökat för en fredlig lösning av flera regionala konflikter i Tredje världen. Den svenska utrikesförvaltningen har aktivt medverkat i fredssträvandena.

Liksom tidigare kvarstår också det internationella miljöarbetet som en allt viktigare uppgift för utrikesförvaltningen.

Utvecklingen innebär alltså att de samlade kraven på utrikesförvaltningen ute och hemma inte kommer att minska, utan snarast öka. Utrikesförvaltningen har under senare år i likhet med andra delar av statsförvaltningen tvingats till en hård rationalisering och i många fall nedskärningar av verksamheten. Det får självfallet inte uteslutas att vissa verksamheter även framdeles måste skäras ned eller helt bortfalla och andra tillkomma. Det finns enligt utskottets mening dock skäl att åter erinra om vad riksdagen uttalat, nämligen att omfattningen av de indragningar som kan göras i utrikesförvaltningens verksamhet noga måste vägas mot de överordnade nationella intressen som kan komma att påverkas.

En effektivt fungerande utrikesförvaltning kräver tillräckliga personalresurser och — inte minst — att personalen kan erbjudas sådana anställningsvillkor att den stannar kvar. Traditionellt har personalavgången från utrikesförvaltningen varit låg. En viss ökning har emellertid kunnat konstateras. Utskottet noterar att en företagen undersökning visar att de genomsnittliga lönerna för utrikesdepartementets hemmationerade personal är lägre än motsvarande löner i regeringskansliet i stort. En sådan skillnad är svår att motivera och bör inte tillåtas bli en bidragande orsak till ökade avgångar i utrikesförvaltningen.

En särskild svårighet ligger i den s.k. medföljandeproblematiken, vilken utskottet tidigare behandlat. Enligt utskottets mening måste

utrikesförvaltningen ges möjlighet att sörja för att dess anställda och medföljande makar får acceptabla ekonomiska villkor, utomlands och hemma. Detta kan ske på olika sätt; i första hand genom förbättrade möjligheter till yrkesarbete för den medföljande eller genom ekonomisk kompensation för utebliven inkomst samt förbättrade pensionsförmåner.

Därtill kommer att den medföljandes, dvs. i de flesta fall hustruns, roll hittills har undervärderats. Både genom eget yrkesarbete och genom stödfunktion till den utsände spelar den medföljande en viktig roll för utrikesförvaltningen.

I ett antal motioner framförs förslag om förändringar i utrikesförvaltningens utlandsorganisation. I yrkande 7 i motion U212 (vpk) föreslås upprättande av en svensk *ambassad i Laos huvudstad Vientiane*. Utskottet konstaterar att Sverige har en ambassad i Vientiane, vilken genom sidoackreditering leds av Sveriges ambassadör i Bangkok. Såväl ambassadören som hans medarbetare besöker regelbundet ambassadkansliet i Vientiane, vilket löpande förestås av chefen för SIDA:s biståndskontor. Denne är anmäld som chargé d'affaires a.i. Arrangemanget fungerar tillfredsställande.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet yrkande 7 i motion U212.

I motion U303 (s) föreslås inrättande av en *ambassad i Costa Ricas huvudstad San José*. Utskottet konstaterar att av budgetskäl skulle en ambassad inte kunna upprättas i San José utan att en motsvarande indragning av en utlandsmyndighet skedde någon annanstans. Sveriges förbindelser med Costa Rica sköts för närvarande genom en sidoackrediterad ambassadör i Nicaragua samt regionalt ansvariga handläggare vid ambassaden i Guatemala, vilka när så är påkallat vistas i San José. Härtill kommer värdefulla insatser från Sveriges honoräre generalkonsul på platsen. Genom traditionell nordisk samverkan finns ytterligare en möjlighet att tillvarata svenska intressen genom den norska ambassaden i San José. Sammantaget fungerar dessa arrangemang väl.

Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motion U303.

I yrkande 1 i motion U311 (s) föreslås en *förstärkning av svenska konsulatet i Jerusalem*. I yrkande 2 i samma motion föreslås att en lönad konsul skall utses vid samma konsulat.

Systemet med honorära generalkonsulat och konsulat — ibland förstärkta med en utsänd tjänsteman — används med goda resultat på många håll. Bruket har av besparingsskäl under senare år ökat. Utskottet konstaterar att konsulatet i Jerusalem har utfört ett mycket förtjänstfullt arbete, och att arbetsbördan särskilt under de senaste åren har ökat. Utskottet delar motionärens uppfattning att en förstärkning av konsulatet därför är motiverad. Utskottet noterar också att utrikesministern i riksdagen positivt besvarat frågan om regeringen är beredd till förstärkningar.

En faktor som särskilt bidragit till behovet av förstärkningar är den ökade svenska biståndsinsatsen till Västbanken och Gaza. Av detta skäl har konsulatet fått en tillfällig förstärkning. Detta har också på olika sätt rustats upp genom bidrag från utrikesdepartementet under senare tid. Enligt vad utskottet inhämtat kommer regeringen att pröva huruvida ytterligare åtgärder kan bli nödvändiga.

Utskottet avstyrker därmed yrkandena 1 och 2 i motion U311.

I några yrkanden framförs förslag om *Sveriges representation i Baltikum*. I yrkande 3 i motion U514 (m) föreslås upprättande av en svensk representation i Vilnius. I yrkande 4 i samma motion föreslås en höjning av anslaget till utrikesförvaltningen med 3 000 000 kr. för detta ändamål samt för resursförstärkningar till de konsulära avdelningskontor som är under uppbyggnad i Tallinn och Riga. I yrkande 5 i motion U536 (c) föreslås upprättande av kontor för Sveriges exportråd i Riga och Vilnius samt fortsatt utbyggnad av den konsulära verksamheten.

Utskottet konstaterar att Sverige sedan början av december 1989 har ett fungerande avdelningskontor till generalkonsulatet i Leningrad inrymt i provisoriska lokaler i Tallinn med två utsända UD-tjänstemän samt lokalanställd personal. Härtill kommer att Exportrådet inom kort väntas ha en lokalanställd tjänsteman placerad på avdelningskontoret.

Förhandlingar med de estniska myndigheterna om större, permanenta lokaler pågår enligt vad utskottet inhämtat sedan en tid. Den hittillsvarande verksamheten kommer att utvärderas inom kort. I det sammanhanget kommer också slutlig ställning att tas till organisationen av verksamheten vid det planerade avdelningskontoret i Riga. Avdelningskontoret kommer inom kort att börja fungera, och en utsänd diplomat från generalkonsulatet i Leningrad kommer också att inom kort tills vidare och på försöksbasis stationeras i Riga.

Beträffande Sveriges representation i Vilnius återstår enligt vad utskottet erfarit fortfarande vissa överväganden som bl.a. påverkas av erfarenheterna av upprättandet av avdelningskontoren i Tallinn och Riga. Utskottet konstaterar att en utgångspunkt för övervägandena om svensk representation i Baltikum har varit det föreliggande behovet att lösa konkreta ärenden av konsulär natur, inte minst viseringsfrågor. Dessa har för lettiska och framför allt estniska medborgares del blivit så omfattande att inrättandet av lokala avdelningskontor blivit den naturliga lösningen. Kontakterna mellan Sverige och Litauen har ännu inte nått motsvarande nivå, men den svenska utgångspunkten har varit att dessa förbindelser bör kunna utvecklas på samma sätt som förbindelserna med Estland och Lettland. Nyligen har det litauiska parlamentet antagit en deklaration om återupprättande av Litauens nationella oberoende. Utskottet utgår ifrån att regeringen noga följer den fortsatta utvecklingen och dess innebörd för utformningen av en svensk närvaro i Vilnius. En sådan blir också alltmer aktuell i den takt som kontakterna blir tätare.

Beträffande Exportrådets verksamhet i Lettland och Litauen har utskottet inhämtat att rådet räknar med att under det närmaste året bygga ut sin representation. Takten och omfattningen blir bl.a. beroende av erfarenheterna från verksamheten i Tallinn.

Utskottet konstaterar att det finns ett stort behov att effektivt förmedla information och kontakter mellan individer, organisationer och företag i Sverige och de baltiska länderna och finner det angeläget att detta behov kan tillgodoses på ett effektivt sätt. Utskottet anser det sålunda angeläget att de officiella kontakterna med de baltiska länderna byggs ut. Formerna härför får prövas löpande.

Med det anförda avstyrker utskottet yrkande 4 i motion U514 och betraktar yrkande 3 i motion U514 samt yrkande 5 i motion U536 som besvarade.

I tre motioner föreslås *förstärkningar av miljöexpertisen inom utrikesförvaltningen*. I yrkande 3 i motion U542 (mp) föreslås att Sveriges EG-delegation i Bryssel förses med miljöexpertis, och i yrkande 6 i motion U638 (c) föreslås att miljöattachéer skall utses vid strategiskt viktiga ambassader. I yrkande 5 i motion U242 (vpk) föreslås att en miljöattachétjänst inrättas vid det konsulära avdelningskontoret i Tallinn.

Bevakningen av miljöfrågorna, såväl av olika länders inhemska miljöfrågor som av de stora internationella miljöproblemen, blir enligt utskottets mening en allt viktigare uppgift för utrikesförvaltningen. Ehuru förvaltningens egen personal på detta område nedlägger ett betydande och förtjänstfullt arbete, krävs i vissa fall en expertis som normalt endast specialister på miljöområdet besitter.

Läget beträffande specialattachéernas ansvar för miljöbevakningen är något oklart sedan miljöfrågorna 1986 överfördes från jordbruksdepartementet till miljödepartementet. Viss miljöbevakning sker fortfarande genom de fem lantbruksråd som är verksamma vid utlandsmyndigheter, men den verksamheten ingår inte primärt i deras arbetsuppgifter. Utskottet noterar att utredningen om utrikesförvaltningens inriktning och organisation (UD 87) föreslår att en förändrad avvägning bör göras mellan de fem existerande lantbruksattachéerna och behovet av miljöattachéer. Utredningen anser bl.a. att inrättandet av en tjänst som miljöattaché i Nairobi, där FN:s miljöorgan UNEP har sitt säte, är motiverat.

Utskottet ställer sig bakom dessa synpunkter men finner det motiverat med en bredare prövning av behovet av miljöspecialister vid utlandsmyndigheterna. En förstärkning av dylik expertis vid svenska myndigheter utomlands bör naturligtvis bedömas inte bara i ljuset av utrikesförvaltningens egna behov utan mot bakgrund av andra fackdepartementens och hela det svenska samhällets intressen. Även om finansieringen av nyinrättade tjänster som miljöattachéer därmed i första hand kan komma att falla under en annan huvudtitel, anser utskottet det motiverat att regeringen med anledning av motionerna företar en samlad utredning av behovet av miljöexpertis vid utlandsmyndigheterna.

Vad ovan anförts i anledning av yrkande 3 i motion U542, yrkande 6 i motion U638 och yrkande 5 i motion U242 bör enligt utskottet riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I motion U632 (m) föreslås nya och *fördjupade former för Sveriges relationer med Taiwan*. Förslaget måste bedömas mot bakgrund av att Sverige i likhet med övriga OECD-länder anser att det endast finns ett Kina. I konsekvens med denna inställning har Sverige liksom andra västländer diplomatiska förbindelser med Peking och inte med Taipei, och vi erkänner Folkrepubliken Kina såsom representerande Kina i Förenta nationerna.

Samtidigt har den taiwanesiska ekonomin utvecklats mycket framgångsrikt under 1980-talet, och Taiwan har blivit en av Sveriges viktigaste och mest expansiva marknader i Asien. Ett betydande antal svenska företag är representerade i Taiwan. I Taipei har också sedan ett antal år tillbaka det svenska näringslivet ett särskilt representationsskontor (SITRO, Swedish Industries Trade Representative Office), vilket utför ett värdefullt arbete för att förmedla kontakter och underlätta handeln. De flesta västländer har kontor av motsvarande slag.

Intresset för fördjupade ekonomiska kontakter är enligt vad utskottet erfarit så stort att det skulle kunna motivera en utvidgning av SITRO:s verksamhet. Det torde också finnas vissa möjligheter för direkt stöd till näringslivets ansträngningar i Taiwan. Exportrådet kan t.ex. på lämpligt sätt medverka till att presentera svensk teknologi i Taiwan och till att främja nya svensk-taiwanesiska affärsmöjligheter.

Medan utskottet således delar motionärens syn på en utvidgning i dessa avseenden av kontakterna med det taiwanesiska näringslivet, föranleder motion U632 ingen vidare åtgärd.

Med det anförda avstyrker utskottet motion U632.

I yrkande 1 i motion U608 (s) föreslås att en *ungdomsdelegat* skall ingå i den svenska delegationen till FN:s höstsession. Företrädare för enskilda organisationer inbjuds normalt att delta i den svenska FN-delegationen. Vilka som inbjuds varierar med hänsyn till dagordningen. På en sådan ad hoc-bas har ungdomsrepresentanter tidigare deltagit 1984 och 1985 i samband med det internationella ungdomsåret. På motsvarande sätt kommer ungdomsrepresentanter, liksom övriga folkrörelserepresentanter, även i fortsättningen att beredas tillfälle att ingå i den svenska FN-delegationen när särskilda skäl föreligger.

I yrkande 2 i samma motion föreslås att för ungdomar intressanta frågor skall dokumenteras och spridas till en bred grupp av ungdomar i Sverige. Utskottet vill med anledning härav uttala att Svenska FN-förbundet har till uppgift att samordna den allmänna informationen om FN bl.a. till de enskilda organisationerna i Sverige, men att ansvaret för informationen om FN-arbetet åvilar organisationerna själva. Ett brett underlag för informationsverksamheten kan erhållas genom utrikesdepartementet och Svenska FN-förbundet.

Med det anförda avstyrker utskottet yrkandena 1 och 2 i motion U608.

I ett betydande antal motioner framläggs förslag om medel för svenskt samarbete med Baltikum och Central- och Östeuropa. I budgetpropositionen redovisas regeringens planer att till detta ändamål avsätta 1 miljard kronor under en treårsperiod. Av beloppet kommer 900 milj.kr. att belasta biståndsanslaget och redovisas under tredje huvudtiteln. Utskottet kommer att behandla dessa anslagsförslag i betänkandet om internationellt utvecklingssamarbete (1989/90:UU15).

Samarbete i större skala med Baltikum, Central- och Östeuropa utgör ett nytt område under tredje huvudtiteln, och de medel som äskats har i motionerna på varierande sätt hänförs till olika anslag. Vilket anslag som därvid anvisats har i viss mån berott på motionärernas åsikter beträffande biståndsanslagets ianspråktagande för detta samarbete. Så specificeras det t.ex. i yrkande 17 i centerpartiets partimotion U518 att 450 milj.kr. skall anslås till ett nytt anslag A 10 under tredje huvudtiteln Utrikesdepartementet. Stöd till Östeuropa i syfte att markera att biståndsmedel inom ramen för enprocentsmålet ej skall tas i anspråk för detta syfte.

Medan folkpartiet och miljöpartiet i sina motioner intar samma hållning som centerpartiet i denna fråga har deras motioner tekniskt utformats så att de i anslagsyrkandena föreslår inrättandet av nya anslagsposter under anslaget C. Internationellt utvecklingssamarbete, vilket — för att enprocentsmålet skall förbli ograverat av de nya insatserna i Östeuropa — enligt motionärerna skall uppjusteras med ett belopp som motsvarar de nya anslagsposterna. Folkpartiet föreslår på detta sätt att 300 milj.kr. anvisas till ett särskilt anslag kallat Demokratisk samhällsuppbyggnad under anslaget C 2. Utvecklingssamarbete genom SIDA. Miljöpartiet föreslår på motsvarande sätt 1 000 milj.kr. till miljöförbättringar i Östeuropa under anslaget C 1. Bidrag till internationella biståndsprogram.

Vänsterpartiet kommunisterna har i sin motion U242 ej tagit ställning till till vilket anslag de föreslagna medlen för bistånd till Polen på 800 milj.kr. och till Baltikum på 200 milj.kr. skall föras, men partiet delar uppfattningen att medel för detta slags samarbete ej skall belasta enprocentsramen för biståndet.

I moderata samlingspartiets motion U514 föreslås däremot liksom i budgetpropositionen att medel för östsamarbetet skall belasta biståndsanslaget. Motionärerna föreslår i detta syfte två nya anslag under anslaget C 3. Andra biståndsprogram: det som kallas Samarbetsprogram med Baltikum anvisas 100 milj.kr. och det som betecknas Direkt utvecklingssamarbete med Central- och Östeuropa tillförs 300 milj.kr.

Utskottet avser att i detta betänkande endast behandla de medelsförslag som uttryckligen hänför sig eller kan hänföras till här behandlade anslag. Utskottet har ändå funnit det ändamålsenligt att ge ovanstående bild i stora drag av partiernas olika medelsförslag för östsamarbetet, även om dessa av formella skäl måste behandlas i två olika betänkan-

den. Den närmare utformningen och inriktningen av Sveriges samarbete med Baltikum och Central- och Östeuropa kommer att av utskottet behandlas i ett separat betänkande.

Förutom yrkande 17 i motion U518 (c) om 450 milj.kr. för stöd till Östeuropa innehåller samma motion förslag i yrkande 18 om medlens fördelning via BITS och Svenska institutet samt i yrkande 19 om att 100 milj.kr. av anslaget skall reserveras för en särskild kreditfond för Östeuropa. I yrkande 7 i motion U536 (c) föreslås att 3 500 000 kr. av det nya anslaget skall användas för lantbruksutbildning i Estland, i yrkande 5 i motion U208 (c) föreslås 100 milj.kr. till pilotanläggningar för luftrening i de baltiska republikerna, yrkande 1 i motion U210 (c) 600 000 kr. om samverkansprojekt med Estland rörande pedagogisk forskning, i yrkande 3 i motion U208 (c) 100 milj.kr. till reningsprojekt för floden Wisla genom Världsnaturfonden. Hit hör också förslagen i yrkande 2 i motion U242 (vpk) om 300 milj.kr. i kortsiktigt stöd till Polen, i yrkande 4 i samma motion om 500 milj.kr. i långsiktigt stöd till Polen samt i yrkande 6 i samma motion om 200 milj.kr. till miljöförbättringar i Baltikum. Hit förs även yrkande 4 i motion U551 (vpk) om 25 milj.kr. till främjande av besöksutbyte mellan Sverige och Sovjetunionen. I detta sammanhang behandlas också förslaget i motion U245 (s) att medlen till östsamarbetet endast under treårsperiodens första år skall belasta biståndsanslaget, men att det därefter skall skapas ett särskilt anslag vid sidan av biståndsanslaget för detta ändamål.

Utskottet ansluter sig till det huvudsakliga syftet bakom samtliga dessa yrkanden, nämligen att genom samarbete främja utvecklingen i Baltikum, Central- och Östeuropa. Utskottet delar emellertid inte motionärernas åsikt att finansieringen av ett sådant samarbete ej skall kunna belasta det nuvarande anslaget för internationellt utvecklings-samarbete. Under detta anslag finns i budgetpropositionen förslag som kan främja flertalet av de i yrkandena anförda målen.

Med det anförda avstyrker utskottet yrkandena 17, 18 och 19 i motion U518, yrkande 7 i motion U536, yrkandena 3 och 5 i motion U208, yrkande 1 i motion U210, yrkandena 2, 4 och 6 i motion U242, yrkande 4 i motion U551 samt motion U245.

B. Bidrag till vissa internationella organisationer

Propositionen (s. 28–36)

Sveriges ordinarie bidrag till FN:s reguljära budget (anslaget B 1) för kalenderåret 1991 beräknas till 79,8 milj.kr. Däri ingår inte kostnaderna för FN:s fredsbevarande operationer. För vaktstyrkan i Mellersta Östern (UNDOF) beräknar regeringen att Sveriges andel uppgår till ca

3,3 milj.kr. för kalenderåret 1991. Under förutsättning att mandatet för FN:s fredsstyrka i södra Libanon (UNIFIL) förlängs, beräknas motsvarande svenska andel uppgå till 11,6 milj.kr.

Under anslaget upptas också ett belopp om 6,6 milj.kr., vilket utgör Sveriges beräknade andel av kostnaderna för FN:s observatörsstyrka i Iran—Irak (UNIIMOG) under kalenderåret 1991, förutsatt att mandatet förlängs. Ett belopp på 422 000 kr. för Sveriges andel av slutfasen av FN:s observatörsstyrka för övervakandet av det kubanska trupp-bortdragandet ur Angola (UNAVEM) under de sju första månaderna av 1991 tas likaså upp under anslaget.

FN:s säkerhetsråd beslöt i november 1989 att upprätta en observatörsstyrka för Centralamerika (ONUCA). Den svenska bidragsandelen för denna styrka beräknas av regeringen till 3,2 milj.kr.

Den fredsbevarande styrkan på Cypern (UNFICYP) finansieras med frivilliga medel. För nästkommande budgetår räknar regeringen med att lämna ett oförändrat bidrag motsvarande ca 3 milj.kr., vilket kommer att avräknas mot Sveriges utestående krav på FN för vårt deltagande i UNFICYP.

FN:s Namibiakår (UNTAG) förutses enligt de ursprungliga planerna avsluta sin verksamhet den 1 april 1990. Regeringen föreslår ett belopp på 11,7 milj.kr. för nya fredsbevarande operationer, vilka kan bli aktuella under budgetåret 1990/91.

Inom anslaget har också avsatts 585 000 kr. för det allmänna FN-arbete som bedrivs av enskilda organisationer, läroanstalter m.m. I denna ram ingår 80 000 kr. för täckande av resekostnader för stipendiater från Sverige, vilka utses av Förenta nationerna.

Under samma avsnitt i propositionen upptas anslagen för Sveriges medlemskap i Nordiska ministerrådet (B 2), Europarådet (B 3), OECD (B 4), EFTA (B 5) samt ett anslag Övriga internationella organisationer (B 8), som bl.a. finansierar delar av Sveriges medverkan i det västeuropeiska forskningssamarbetet. (Anslagen B 6 och B 7 behandlas av näringsutskottet.)

Utskottet

Utskottet har ingen erinran mot regeringens förslag avseende anslagen B 1–5 samt B 8.

I motion U619 (m) yrkande 1 föreslås att regeringen undersöker eventuella planer på att upprätta eller flytta *institutioner inom FN-familjen*. I yrkande 2 i samma motion föreslås att regeringen skall verka för att få något eller några av sådana organ *förlagda till Sverige*.

De senaste årens reformdiskussioner inom FN har bl.a. berört organisatoriska och strukturella frågor. Det innebär att de planer som finns i dessa avseenden är tämligen väl kända. Något upprättande av nya FN-organ eller förflyttning av existerande har i detta sammanhang inte diskuterats.

En rad praktiska och ibland politiska skäl brukar åberopas till stöd för den placering FN-organen för närvarande har. Sverige har för närvarande endast två FN-institutioner i landet: Sjöfartsuniversitetet i Malmö och flyktingkommisariatets Nordenkontor i Stockholm.

Utskottet konstaterar att Sverige i princip är positivt till en eventuell framtida lokalisering av ytterligare FN-organ till landet. Denna inställning bör vara vägledande när en diskussion eventuellt med tiden kan komma att aktualiseras i FN.

Med hänsyn till att frågan dock för närvarande saknar aktualitet avstyrker utskottet förslagen i yrkandena 1 och 2 i motion U619.

I yrkande 2 i motion U502 (fp) föreslås att regeringen skall verka för *ökad rekrytering av kvinnor till toppbefattningar inom FN* och inom dess styrelser och expertgrupper och att en *handlingsplan* för detta upprättas.

Som utskottet konstaterat tidigare (1988/89:UU17) finns det redan ett antal internationellt antagna dokument, däribland ett aktionsprogram (ECOSOC-resolution antagen i Wien den 5 mars 1990), som syftar till att öka jämlikheten mellan män och kvinnor, vari ingår att kvinnor skall ha lika möjligheter att nå högre befattningar. En viss ökning av andelen kvinnor på högre FN-tjänster har också skett under andra hälften av 1980-talet. Denna ökning är emellertid enligt utskottets mening inte till fyllest.

Genom åren har en rad svenska kvinnor innehaft ledande befattningar i FN-organ. Som framgår av vad ovan sagts existerar numera en sådan handlingsplan som motionärerna efterlyser. Enligt utskottets mening är det därför inte ytterligare dokument som nu erfordras utan i första hand en bestämd vilja från medlemsländernas sida att föreslå kvinnliga kandidater till högre poster i de internationella organisationerna. Det är också angeläget att ledningen för organisationerna, däribland de nationella representanterna i resp. styrelse, verkar för att få fram kvinnliga sökande även till högre befattningar.

Ett välkommet steg är att FN:s generalsekreterare beslutat tillsätta en högre tjänst som särskilt ansvarig för det fortsatta arbetet på handlingsplanens genomförande. Utskottet finner detta vara ett viktigt steg framåt och instämmer helt i syftet med motionen. Utskottet finner det dock inte meningsfullt att föreslå att ytterligare ett internationellt dokument utarbetas.

Yrkande 2 i motion U502 får därmed anses vara besvarat.

D. Information om Sverige i utlandet

Propositionen (s. 136–140)

Anslagen under detta avsnitt finansierar informationen om Sverige i utlandet.

Svenska institutet förmedlar information om det svenska samhället genom publikationer, filmer, utställningar, seminarier, personutbyte, kurser, konferenser, bidrag till undervisning i svenska vid utländska läroanstalter m.m. Regeringen beräknar anslaget för nästa budgetår till 59 736 000 kr.

För Riksradios programverksamhet för utlandet, vilken för närvarande sker på nio språk, föreslås ett anslag på 47 743 000 kr. och för Övrig information om Sverige i utlandet 15 187 000 kr. Under det sistnämnda anslaget finansieras bl.a. sådan verksamhet som informations- och erfarenhetsutbyte, vilken samordnas av utrikesdepartementets press- och informationsenhet samt därtill bidrag till Svensk-internationala pressbyrå (SIP) och Ingenjörssakademien (IVA). Under anslaget prioriteras särskilda insatser i Europa, inte minst i Östeuropa och Baltikum.

Utskottet

I motion U302 (c) föreslås att Svenska institutet skall tillföras 2 milj.kr. utöver vad som föreslagits i budgetpropositionen för att *förbättra de ekonomiska villkoren för utsända lektorer i svenska språket* vilka tjänstgör vid utländska undervisningsanstalter. Då dessa lektorer inte är anställda av svenska myndigheter utan av resp. institution i det mottagande landet, följer deras löner den generellt ofta mycket låga lönenivå som tillämpas i resp. land. De flesta sändande länders myndigheter betalar därför ut olika former av lönetillskott till utlandslektorerna. Motionärerna pekar på att de svenska utlandslektorerna får ett väsentligt lägre bidrag hemifrån än t.ex. sina nordiska kolleger och anser att en så låg ersättning på sikt kan leda till svårigheter att upprätthålla kvaliteten hos lektorskåren.

Svenska institutets anslagspost för stöd till svenskundervisning utomlands för innevarande budgetår uppgår till 2 milj.kr., varav drygt hälften går till utlandslektorerna i form av rese- och expensbidrag. Resterande medel går till lektorsförmedling, kursverksamhet och läromedelsgåvor.

Utskottet anser att det av budgetskalet inte är möjligt att tillstyrka den föreslagna ökningen av Svenska institutets resurser. Däremot anser utskottet att motionärerna pekar på ett förhållande som inte är tillfredsställande och förutsätter att Svenska institutet uppmärksammar problemet inom ramen för sin framtida samlade resursanvändning.

Med det anförda avstyrker utskottet motion U302.

I yrkande 8 i motion U514 (m) föreslås att anslaget till Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet tillförs 1 milj.kr. för att *möjliggöra sändningar på litauiska*. Sveriges Radio AB har för kommande budgetår begärt budgetökningar på dels 1 300 000 kr. för ett permanentande av sändningar på estniska och lettiska, dels 650 000 kr. för införande av sändningar på litauiska. I budgetpropositionen har företaget erhållit det begärda utrymmet för sändningar på estniska och lettiska. Av budgetskäl har emellertid inte ytterligare medel kunnat anvisas för sändningar på litauiska.

Utskottet delar budgetpropositionens slutsats beträffande ytterligare medel till utlandssändningarna. Sveriges kontakter med Litauen är för närvarande av historiska skäl mindre omfattande än med Estland och Lettland. Våra strävanden att på sikt utveckla förbindelserna med Baltikum omfattar emellertid Litauen i lika hög grad som de två andra baltiska länderna.

Enligt utskottets mening vore det därför önskvärt att sändningar också på litauiska kunde komma till stånd. Därmed skulle särbehandlingen av ett baltiskt land kunna undvikas.

Utskottet vill mot den här bakgrunden peka på behovet av flexibilitet i utlandsprogrammets organisation. I ett läge när inte särskilda medel kan erhållas har sålunda Sveriges Radio AB möjlighet att via omprioriteringar under årets lopp påbörja sändningar jämväl på litauiska.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet yrkande 8 i motion U514.

I motion U301 (m) föreslås att Sveriges Radios utlandsverksamhet i ökande grad skall omfatta *sändningar på svenska*, särskilt av programmen Kulturnytt och Ekonomiekot. Utskottet konstaterar att såväl enligt radiolagen som enligt avtalet mellan staten och Sveriges Radio åvilar det programföretagen att själva avgöra vilka program som skall sändas. Det kan dock tilläggas att ett av de i motionen nämnda programmen, Ekonomiekot, sedan något år tillbaka samsänds i utlandsradion.

Utskottet avstyrker därmed motion U301.

E. Utrikeshandel och exportfrämjande

Propositionen (s. 168–172)

Under detta anslag finansieras kostnaderna för de nämnder som är knutna till krigsmaterielinspektionen (KMI). Kostnaderna för KMI:s organisation och verksamhet skall bestridas genom avgifter från tillverkare av krigsmateriel samt expeditionsavgifter för utförseltillstånd. Kostnaderna för nämnderna beräknas uppgå till 89 000 kr. under kommande budgetår (anslagsposten E 4).

Importkontoret för u-landsprodukter (IMPOD) har till uppgift att främja import till Sverige från u-länderna och därigenom bidra till dessa länders utveckling. IMPOD:s verksamhet finansieras över biståndsbudgeten. Under anslagsposten E 5 föreslås för IMPOD:s förvaltningskostnader ett belopp på 8 683 000 kr.

Stiftelsen Östekonomiska institutet (anslagsposten E 6) bildades 1989 genom ett avtal mellan staten och ett antal intressenter från näringslivet. Institutets syfte är att främja kunnandet i Sverige om de ekonomiska förhållandena i Sovjetunionen och Östeuropa. Det statliga bidraget för kommande budgetår föreslås bli 2 080 000 kr.

Anstagen E 1, E 2 och E 3 behandlas av näringsutskottet.

Utskottet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag vid punkterna E 4 (Krigsmaterielinspektionen), E 5 (Importkontoret för u-landsprodukter) och E 6 (Stiftelsen Östekonomiska institutet).

F. Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor m.m.

Propositionen (s. 173—182)

För utredningar inom det nedrustnings- och säkerhetspolitiska området (F 1) föreslår regeringen 4 555 000 kr. och för konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (F 2) 3 432 000 kr.

Regeringen föreslår vidare för anslaget Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m. (F 3) ett belopp på 26 000 000 kr., vilket innebär en ökning med 1 milj.kr., varigenom en fortsättning av innevarande budgetårs uppräknning av grundbidragen till olika organisationer fullföljs. Medlen föreslås fördelade på följande sätt:

Översiktstabell för anslagsframställningar och föreslagna förändringstal

	Anslag 1989/90	Beräknad ändring 1990/91	
		Anslags- framställning	Föredraganden
Arbetarrörelsens freds- forum	700	+ 400	+ 150
Arbetsgruppen för svensk folkriktsdag för nedrustn.	375	+ 233	- 375(1)
Internationella kvinno- förbundet för fred och fri- het, Svenska sektionen	200	+ 250	+ 50
Kristna fredsrörelsen	500	+ 500	+ 150

Kvinnor för fred	200	+ 200	+ 50
Liv och fred-institutet	(1 300)(2)	(+ 1 100)(3)	(+ 400)(4)
Myrdalsstiftelsen	(700)(2)	(+ 0)(3)	(0)(4)
Samarbete för fred	225	+ 475	+ 125
Svenska FN-förbundet	3 500 (5)	+ 1 400 (6)	+ 400 (7)
Svenska fredskommittén	225	+ 302	+ 75
Svenska freds- och skilje- domsföreningen	700	+ 950	+ 150
Svenska läkare mot kärnvapen	700	+ 600	+ 150
Sveriges fredsråd	375	+ 295	+ 325 (1)
Centerns fredsråd	0	+ 400	+ 200
Dag Hammarskjöldbibl.	0	+ 275	0
Folkkampanjen mot kärn- kraft/kärnvapen	0	+ 470	+ 200
Stiftelsen Fredshögskolan	0	+ 150	0
Stiftelsen Yrkesgrupper mot kärnvapen	0	+ 600	+ 200
Svenska ekumeniska nämndens fredskommitté	0	+ 250	+ 200
Sveriges världsfederalister	0	+ 80	0
Transnationella stiftelsen för freds- och framtids- forskning	0	(+ 783)(3)	(+ 400)(4)
Ungdomens och studenternas FN-förbund	0	+ 250	0
Studier och forskning	2 000(2)	+ 1 883(3)	+ 800(4)
Projektstöd	15 300	-	- 1 850
SUMMA	25 000	+ 9 963	+ 1 000

(1) På grund av omorganisation av Arbetsgruppen för svensk folkriktsdag för nedrustning har dess anslagsframställning behandlats i anslutning till Sveriges fredsråds anslagsframställning.

(2) Av bidragsposten Studier och forskning går 1 300 000 kr. till Liv och fred-institutet och 700 000 kr. till Myrdalsstiftelsen.

(3) Ur bidragsposten Studier och forskning äskas 2 400 000 kr. av Liv och fredsinstitutet, 700 000 kr. av Myrdalsstiftelsen och 783 000 kr. av Transnationella stiftelsen för Freds- och Framtidsforskning.

(4) Av bidragsposten Studier och forskning föreslås 1 700 000 kr. gå till Liv och fred-institutet, 700 000 kr. till Myrdalsstiftelsen och 400 000 kr. till Transnationella stiftelsen för freds- och framtidsforskning.

(5) Inkl. engångsanslag på 200 000 kr.

(6) Inkl. engångsanslag på 500 000 kr.

(7) Inkl. engångsanslag på 200 000 kr.

Bidraget till Stockholms internationella freds-forskningsinstitut (SIPRI) föreslås uppgå till 18 266 000 kr.

Anslaget för Forskningsverksamhet för rustningsbegränsning och nedrustning (F 5) bekostar ett verksamhetsprogram vid försvarets forskningsanstalt (FOA), som syftar till att stödja utrikesdepartementets arbete i internationella förhandlingar för rustningsbegränsning och nedrustning. Regeringen beräknar för nästkommande budgetår anslagsbehovet till 16 306 000 kr. Den planerade användningen av medlen redovisas närmare i budgetpropositionen på s. 179—180.

Fr.o.m. nästkommande budgetår föreslås det bidrag till Utrikespolitiska institutets informationsverksamhet och förvaltningskostnader, vilket tidigare utgått dels under anslaget D. Information om Sverige i utlandet föras över till anslaget F 6. Utrikespolitiska institutet. De intentioner som institutet redovisat i riktning mot bl.a. en ökad integrering av informations- och forskningsverksamheten samt en ökning av programverksamheten är på väg att förverkligas. Regeringen beräknar anslaget till 7 932 000 kr.

Utskottet

I ett antal motioner föreslås *förändringar av F 3-anslagets storlek*. I yrkande 27 i motion U246 (m) föreslås ett belopp på 10 milj.kr. i stället för budgetpropositionens 26 milj.kr. En sådan förändring skulle dock uppenbarligen vara oförenlig med vad som utskottet uttalade under behandlingen av innevarande års budget, nämligen att det var befogat att anslaget gradvis uppräknades tills det motsvarade en promille av försvarsanslaget. Utskottet bekräftar giltigheten av detta uttalande.

Utskottet avstyrker därför yrkande 27 i motion U246.

I ett antal yrkanden föreslås en förändring av anslaget i motsatt riktning, så att det redan under kommande budgetår når upp till den nivå som motsvarar en promille av försvarsanslaget. Detta föreslås i yrkande 1 i motion U309 (vpk) samt i motion U312 (s) och motion U411 (mp). Ett liknande förslag framförs även i yrkande 9 i motion U425 (vpk). Därtill föreslås i yrkande 2 i motion U309 en ökning av anslaget med 10 milj.kr. utöver vad som föreslås i budgetpropositionen, dvs. till 36 milj.kr.

Den uppräknings av anslaget som skett i budgetpropositionen innebär ett steg i riktning mot målet en promille av försvarsanslaget. Utskottet delar regeringens bedömning att det finansiella utrymmet inför nästkommande budgetår inte har medgivit någon större ökning än den föreslagna. Utskottet vill i detta sammanhang också upprepa uttalandet från föregående år, nämligen att en uppräknings av anslaget till en promille av försvarsanslaget självfallet inte bör inkräkta på utrikesförvaltningens övriga budgetutrymme.

Med det anförda avstyrks yrkandena 1 och 2 i motion U309, yrkande 9 i motion U425 samt motionerna U312 och U411.

I ett antal motioner framläggs förslag om bidrag till bestämda organisationer eller institutioner från anslaget F 3. Det rör sig här om grundbidrag till organisationerna som sådana, ej till bestämda projekt som ingår i verksamheten.

Beslut om bidrag av den senare typen, s.k. projektbidrag, fattas av utrikesministern på förslag av den för ändamålet inrättade beredningsgruppen för information om freds- och nedrustningssträvanden. Utskottet tar endast ställning till totalramen för projektstödet, vilken i budgetpropositionen föreslås minskas med 1 850 000 kr.

Projektbidragen skall enligt gällande riktlinjer avse projekt som behandlar svenska och internationella freds- och nedrustningssträvanden, där sådana delaspekter som säkerhetspolitik, miljöfrågor och bistånd samt relationerna öst—väst och nord—syd kan inkluderas.

I föregående års betänkande (1988/89:UU17) uttalade utskottet härutöver att karaktären av anslaget F 3 är sådan att den kan motivera utnyttjande av ett belopp på 2 milj.kr. för folkrörelseanknutet kulturellt samarbete med vissa Östersjöländer. Uttalandet föranleddes främst av den snabba utvecklingen i Sovjetunionen och Baltikum. Utskottet

noterar med tillfredsställelse att utrikesdepartementet i samband med utlysandet av 7 milj.kr. för projektbidrag våren 1990 har meddelat att särskild hänsyn kommer att tas till projekt som berör utvecklingen i Östeuropa. Utskottet finner det naturligt att riktlinjerna därvid tolkas så att projekt vilka syftar till att stärka den demokratiska utvecklingen i Östeuropa kan räknas som fredssträvanden i anslagets mening.

Till skillnad från projektbidragen redovisas grundbidragen till organisationerna i budgetpropositionen fördelade på resp. mottagare. Deras antal har ökat till 15. Härtill kommer tre stiftelser vilka föreslås få icke projektanknutna bidrag under den nya anslagsposten Studier och forskning.

Kriterierna för vilka organisationer som kan komma i fråga för grundbidrag är av generell natur. Bidraget skall vara en hjälp till självhjälp; en förutsättning är alltså att organisationen med egna resurser har kraft att bedriva en rimlig verksamhet. Ett annat kriterium är att organisationen skall ha en viss storlek. För medlemsbaserade organisationer har därför beslut om bidrag grundats på antalet medlemmar och verksamhetens volym, mätt i ekonomisk omsättning. För samlings- och serviceorgan har verksamhetens volym liksom dess spridningseffekter vägt tyngre. Av budgetpropositionen framgår att antalet organisationer som sökt men inte erhållit grundbidrag uppgår till fyra.

Utskottet konstaterar att en tillämpning av de kriterier som redovisats kräver en relativt noggrann bedömning av resp. organisation. Det kan inte vara riksdagens uppgift att varje år under budgetarbetet i detalj granska dessa bedömningar. Utskottet förutsätter därför att de organisationer som av regeringen föreslås få grundbidrag uppfyller de redovisade kriterierna.

I motion U307 (fp, c, mp) föreslås att grundbidrag skall utgå till *Sveriges världsfederalister*. Enligt vad utskottet inhämtat uppfyller inte föreningen de kriterier som redovisats ovan.

Motion U307 avstyrks därmed.

I motion U308 (fp, mp) föreslås att organisationen *Samarbete för fred* skall få en större höjning av grundbidraget än vad som föreslås i budgetpropositionen. Utskottet konstaterar att den av regeringen föreslagna höjningen från 225 000 kr. till 350 000 kr. utgör en 55-procentig ökning. Utskottet finner inte någon ytterligare höjning motiverad med hänsyn till intresset att åstadkomma en spridning av bidragen till ett brett spektrum av organisationer. Därtill har *Samarbete för fred* liksom andra organisationer möjlighet att söka projektbidrag.

Utskottet avstyrker därför motion U308.

I motion U310 (s) föreslås att *Dag Hammarskjöld-biblioteket* i Uppsala skall få bidrag från anslaget F 3. Utskottet behandlade en likartad motion hösten 1989 (1989/90:UU17) och gjorde visserligen en positiv bedömning av biblioteket men konstaterade att anslaget F 3 ej kunde användas till stöd för kommunala bibliotek, även om dessa sysslar med internationell verksamhet. Utskottet gör samma bedömning i år. Utskottet bedömer bibliotekets insatser som fortsatt värdefulla. Motionä-

rerna anför att en ändring av bibliotekets huvudmannaskap förbereds och att överläggningar förs mellan olika intressenter om att bilda en stiftelse som skulle överta huvudmannaskapet. Utskottet noterar detta och konstaterar att Dag Hammarskjöld-biblioteket har möjlighet att när ändringen är genomförd ansöka hos regeringen om bidrag. Huruvida ett bidrag, som utskottet alltså finner önskvärt, lämpligast finansieras under anslaget F 3 eller eventuellt över någon annan huvudtitel i budgetpropositionen överlåter utskottet åt regeringen att bedöma.

Motion U310 avstyrks därmed.

I yrkande 1 i motion U225 (m) föreslås att *FN:s centrum för transnationella företag (UNCTC)* skall få stöd från anslaget F 3. I motiveringen hänvisas bl.a. till att detta organ utfört ett värdefullt arbete i förberedandet av en global uppförandekod för transnationella företag samt generellt har en verksamhet som ligger i de små nationernas intresse. Utskottet delar motionärens positiva syn på FN:s centrum för transnationella företag men finner att detta organ inte kan komma i fråga för här aktuella bidrag, då anslaget F 3 är avsett för stöd till svenska organisationer och rörelser. Därav följer att utskottet intar motsvarande hållning till yrkande 2 i samma motion, i vilket föreslås att bidraget skall utgå under ytterligare fyra år efter nästa budgetårs utgång. Utskottet konstaterar dock att Sverige redan beslutat om ett bidrag på ca 2 milj.kr. till UNCTC för bl.a. miljökonsekvensbeskrivningen av de transnationella företagens verksamhet i u-länder.

Med det anförda avstyrker utskottet yrkandena 1 och 2 i motion U225.

I yrkande 1 i motion U423 (mp) föreslås att 6 400 000 kr. skall anvisas från anslaget F 3 till en *utvärdering av det övergripande samhällsansvaret i samband med de svenska vapensmugglingsaffärerna*. Utskottet konstaterar att detta anslag inte är avsett för det ändamål som anges i motionen.

Yrkande 1 i motion U423 avstyrks därmed.

I fyra motioner föreslås medel till uppbyggande av en internationell *kunskapsbank för försvarsindustriell omställning* vid nedrustning. Det gäller motion U419 (s), U424 yrkande 2 (delvis), U426 (mp), i vilken ett bidrag på 1 600 000 kr. föreslås, U409 (fp) samt yrkande 1 i motion U410 (vpk). I yrkande 2 i motion U410 föreslås att riksdagen hos regeringen begär förslag till finansiering av verksamheten genom en omställningsavgift som tas ut av vapenindustrin.

Frågan har på uppdrag av utrikesdepartementet utretts närmare av institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet, vilket ledde till att ett förslag framlades i augusti 1988. Syftet med kunskapsbanken skulle vara att samla praktiska erfarenheter av den övergång från militär till civil produktion och erfarenheter av nedläggning av militära enheter som vidtagits på olika håll i världen.

Utskottet gjorde hösten 1989 (1989/90:UU17) ett tillkännagivande om att utskottet utgick ifrån att regeringen skulle prioritera denna fråga i nästkommande års budgetarbete, ifall projektet ej rymdes i det

budgetförslag som då behandlades. Hittills har ett bidrag på 60 000 kr. utgått till institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet för detta ändamål. Utskottet har inhämtat att utrikesministern avser att inom ramen för utrikesdepartementets resurser för utredningsändamål för nästa budgetår avsätta 120 000 kr., vilket innebär en fördubbling och möjliggör att arbetet kan gå vidare.

Utskottet gör liksom tidigare en positiv bedömning av detta projekt. I en tid då åtskillig omställning från militär till civil produktion faktiskt äger rum är det värdefullt om erfarenheterna härifrån kan dokumenteras och samlas. Samtidigt vill utskottet införa tanken på speciella åtgärder för försvarsindustriell omställning hänvisa till att frågan behandlats i det nyligen framlagda betänkandet av 1988 års utredning om krigsmaterielexporten. Av budgetskäl ansluter sig utskottet tills vidare till utrikesministerns bedömning av finansieringsmöjligheten av projektet.

Med det anförda avstyrker utskottet yrkande 2 i motion U410 samt motion U426 och betraktar motion U409, U419, yrkande 1 i motion U410 samt yrkande 2 (delvis) i motion U424 som besvarade.

Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) har i sin anslagsframställan begärt ca 5 milj.kr. mer än anslaget för innevarande budgetår, dvs. en ökning med närmare 30 % till 22 028 000 kr. Regeringens förslag till ökning uppgår till 1 196 000 kr. till 18 266 000 kr. Härtill sägs i budgetpropositionen att SIPRI i avvaktan på en allmän genomgång av SIPRI:s ekonomiska läge har möjlighet att ansöka om ett särskilt engångsbidrag på 500 000 kr. från annat anslag under tredje huvudtiteln. Utskottet har inhämtat att därmed avses anslaget A 7. Utredningar m.m.

I motion U313 (c) föreslås att SIPRI efter anhållan skall kunna erhålla ytterligare medelstillskott utöver de 500 000 kr. som nämns i budgetpropositionen, bl.a. med hänsyn till att hyreskostnaderna ökat radikalt. I motion U304 (vpk) föreslås att SIPRI skall få det anslag institutet självt begärt, dvs. 22 028 000 kr.

Den ovannämnda genomgången av SIPRI:s ekonomiska läge har enligt vad utskottet inhämtat sin bakgrund bl.a. i att SIPRI självt i sin anslagsframställan tagit upp en diskussion om alternativa finansieringssätt för institutet. Regeringen har förordnat en utredare, och översynen kan väntas vara klar till hösten 1990. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning av möjligheterna att för närvarande anvisa ytterligare medel till SIPRI.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna U304 och U313.

Utskottet hemställer

till litt. A. Utrikesdepartementet m.m.

1. att riksdagen godkänner budgetpropositionens omdisponering av medel mellan anslagen A 1. Utrikesförvaltningen, A 2. Utlandstjänstemännens representation, A 5. Honorärkonsuler och D 3. Övrig information om Sverige i utlandet,

2. att riksdagen med bifall till prop. 1989/90:100, bil. 5, punkt A 1 och med avslag på yrkande 4 i motion 1989/90:U514 till *Utrikesförvaltningen* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 156 255 000 kr.,

res. 1 (m)

3. beträffande *inrättande av en svensk ambassad i Laos huvudstad Vientiane*

att riksdagen avslår yrkande 7 i motion 1989/90:U212,

4. beträffande *inrättande av en svensk ambassad i Costa Ricas huvudstad San José*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U303,

5. beträffande *förstärkning av svenska konsulatet i Jerusalem*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U311,

6. beträffande *svensk representation i Vilnius*

att riksdagen förklarar yrkande 3 i motion 1989/90:U514 besvarat med vad utskottet anfört,

7. beträffande *upprättande av kontor för Sveriges exportråd i Riga och Vilnius*

att riksdagen förklarar yrkande 5 i motion 1989/90:U536 besvarat med vad utskottet anfört,

8. beträffande *förstärkning av miljöexpertisen inom utrikesförvaltningen*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av yrkande 5 i motion U242, yrkande 3 i motion 1989/90:U542 och yrkande 6 i motion 1989/90:U638,

9. beträffande *Sveriges relationer med Taiwan*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U632,

10. beträffande *ungdomsdelegat till FN:s höstsession*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U608,

11. beträffande *samarbete med Baltikum och Central- och Östeuropa*

att riksdagen avslår yrkandena 3 och 5 i motion 1989/90:U208, yrkande 1 i motion 1989/90:U210, yrkandena 2, 4 och 6 i motion 1989/90:U242, motion 1989/90:U245, yrkandena 17, 18 och 19 i motion 1989/90:U518, yrkande 7 i motion 1989/90:U536 och yrkande 4 i motion 1989/90:U551,

res. 2 (c)

res. 3 (vpk)

12. att riksdagen till *Utlandstjänstemännens representation* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 18 145 000 kr.,

13. att riksdagen till *Kursdifferenser* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

14. att riksdagen till *Honorärkonsuler* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 12 666 000 kr.,

15. att riksdagen till *Särskilda förhandlingar med annan stat eller inom internationell organisation* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 45 407 000 kr.,

16. att riksdagen till *Nordiskt samarbete* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 750 000 kr.,

17. att riksdagen till *Utredningar m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 10 161 000 kr.,

18. att riksdagen till *Officiella besök m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 9 530 000 kr.,

19. att riksdagen till *Ekonomiskt bistånd till svenska medborgare i utlandet m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 3 740 000 kr.,

till litt B. Bidrag till vissa internationella organisationer

20. att riksdagen till *Förenta nationerna* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 117 806 000 kr.,

21. beträffande *FN-organ till Sverige*
att riksdagen avslår motion 1989/90:U619,

22. beträffande *rekrytering av kvinnor till FN*
att riksdagen förklarar yrkande 2 i motion 1989/90:U502 besvarat med vad utskottet anfört,

23. att riksdagen till *Nordiska ministerrådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 240 000 000 kr.,

24. att riksdagen till *Europarådet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 19 182 000 kr.,

25. att riksdagen till *Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD)* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 16 500 000 kr.,

26. att riksdagen till *Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA)* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 26 000 000 kr.,

27. att riksdagen till *Övriga internationella organisationer m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 4 463 000 kr.,

till litt. D. Information om Sverige i utlandet

28. beträffande *Svenska institutet*
att riksdagen med bifall till prop. 1989/90:100, bil. 5, punkt D 1 och med avslag på motion 1989/90:U302 till *Svenska institutet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 59 736 000 kr.,

29. beträffande *Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet*

att riksdagen med bifall till prop. 1989/90:100, bil. 5, punkt D 2 och med avslag på yrkande 8 i motion 1989/90:U514 till *Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 47 743 000 kr.,

res. 4 (m)

30. beträffande *sändningar på svenska i Sveriges Radios utlandsverksamhet*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U301,

31. att riksdagen till *Övrig information om Sverige i utlandet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 15 187 000 kr.,

till litt. E. Utrikeshandel och exportfrämjande

32. att riksdagen till *Krigsmaterielinspektionen* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 89 000 kr.,

33. att riksdagen till *Importkontoret för u-landsprodukter* för budgetåret 1990/91 anvisar ett ramanslag på 8 683 000 kr.,

34. att riksdagen bemyndigar regeringen att medge att utfästelser om stöd till marknadsföring får lämnas till ett belopp på högst 4 000 000 kr.,

35. att riksdagen till *Bidrag till Stiftelsen Östekonomiska institutet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett anslag på 2 080 000 kr.,

till litt. F. Nedrustnings- och säkerhetspolitiska frågor m.m.

36. att riksdagen till *Utredningar inom det nedrustnings- och säkerhetspolitiska området* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 4 552 000 kr.,

37. att riksdagen till *Konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (ESK)* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 3 432 000 kr.,

38. beträffande *storleken på F 3-anslaget*

att riksdagen med bifall till prop. 1989/90:100, bil. 5, punkt F 3 och med avslag på yrkande 27 i motion 1989/90:U246, yrkandena 1 och 2 i motion 1989/90:U309, motion 1989/90:U312, motion 1989/90:U411 och yrkande 9 i motion 1989/90:U425 till *Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 26 000 000 kr.,

res. 5 (m)

res. 6 (vpk)

res. 7 (mp)

39. beträffande *bidrag till Sveriges världsfederalister*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U307,

40. beträffande *bidrag till Samarbete för fred*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U308,

41. beträffande *bidrag till Dag Hammarskjöld-biblioteket*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U310,

42. beträffande *bidrag till FN:s centrum för transnationella företag*

att riksdagen avslår motion 1989/90:U225,

43. beträffande *medel ur F 3-anslaget för utvärdering av samhällsansvaret i samband med de svenska vapensmugglingsaffärerna*

att riksdagen avslår yrkande 1 i motion 1989/90:U423,

res. 8 (mp)

44. beträffande *finansiering av kunskapsbank för försvarsindustriell omställning*

att riksdagen avslår yrkande 2 i motion 1989/90:U410 och motion 1989/90:U426,

45. beträffande *inrättande av kunskapsbank för försvarsindustriell omställning*

att riksdagen förklarar motion 1989/90:U409, motion 1989/90:U419, yrkande 1 i motion 1989/90:U410 och yrkande 2 (delvis) i motion 1989/90:U424 besvarade med vad utskottet anfört,

res. 9 (m)

res. 10 (fp, c)

46. beträffande *bidrag till SIPRI*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100, bil. 5, punkt F 4 och med avslag på motion 1989/90:U304 och motion 1989/90:U313 till *Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 18 266 000 kr.,

res 11. (c)

res 12. (vpk)

47. att riksdagen till *Forskningsverksamhet för rustningsbegränsning och nedrustning* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 16 306 000 kr.,

48. att riksdagen till *Utrikespolitiska institutet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag om 7 932 000 kr.

Stockholm den 20 mars 1990

På utrikesutskottets vägnar

Stig Alemyr

Närvarande: Stig Alemyr (s), Pär Granstedt (c), Evert Svensson (s), Sture Ericson (s), Ingemar Eliasson (fp), Alf Wennerfors (m), Karl-Erik Svartberg (s), Axel Andersson (s), Nils T Svensson (s), Inger Koch (m), Karl-Göran Biörsmark (fp), Birgitta Hambræus (c), Bertil Måbrink (vpk), Viola Furubjelke (s), Kristina Svensson (s), Eva Björne (m) och Marianne Samuelsson (mp).

Reservationer

1. Svensk representation i Vilnius (mom. 2)

Margaretha af Ugglas, Alf Wennerfors och Inger Koch (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "I yrkande 4" och slutar med "Tallinn och Riga." bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker att anslaget till Utrikesförvaltningen räknas upp med 3 000 000 kr. att användas till en förstärkt svensk närvaro i Estland, Lettland och Litauen. Utskottet tillstyrker följaktligen yrkande 4 i motion 1989/90:U514.

dels att utskottets hemställan i moment 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen med bifall till yrkande 4 i motion 1989/90:U514 och med avslag på medelsförslaget i prop. 1989/90:100 bil. 5 litt. A till *Utrikesförvaltningen* för budgetåret 1990/91 anvisar ett förslagsanslag på 1 159 255 000 kr.,

2. Samarbete med Baltikum och Central- och Östeuropa (mom. 11)

Pär Granstedt och Birgitta Hambræus (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "motion U245." bort ha följande lydelse:

Likaså delar utskottet den uppfattning som framförs i ett antal motioner att det är fel att finansiera Östeuropabiståndet inom ramen för u-landsbiståndet. Det strider enligt utskottets uppfattning mot det av riksdagen beslutade enprocentsmålet för svenskt bistånd till utvecklingsländerna. Utskottet som instämmer i den uppfattning om Östeuropabiståndets uppläggning och inriktning som framkommer i centerns partimotion U518 anser att ett nytt anslag A 10 bör inrättas under Utrikesdepartementets huvudtitel och att det för budgetåret 1990/91 bör uppgå till 450 milj.kr. Inom denna ram bör kunna tillgodoses också de förslag som framförs i motionerna U536, U208 och U210 samtliga från centerpartiet. Även motionerna U242 och U551 från vpk kan delvis anses tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan i moment 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *samarbete med Baltikum och Central- och Östeuropa*

att riksdagen med bifall till yrkandena 3 och 5 i motion 1989/90:U208, yrkande 1 i motion 1989/90:U210, yrkandena 17, 18 och 19 i motion 1989/90:U518, yrkande 7 i motion 1989/90:U536 och med anledning av yrkandena 2, 4 och 6 i

motion 1989/90:U242, motion 1989/90:U245 och yrkande 4 i motion 1989/90:U551 till *nytt anslag A 10* för budgetåret 1990/91 anvisar 450 000 000 kr.,

1989/90:UU14

3. Samarbete med Baltikum och Central- och Östeuropa (mom. 11)

Bertil Måbrink (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet ansluter sig till" och slutar med "motion U245". bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till det huvudsakliga syftet bakom samtliga dessa yrkanden, nämligen att genom samarbete främja utvecklingen i Baltikum, Central- och Östeuropa. Bl.a. mot bakgrunden av den oro som redovisas i många u-länder att utvecklingsbistånd skall styras över till Öst- och Centraleuropa är det rimligt att stödet till denna del av världen samlas under ett särskilt anslag betecknat A 10 under tredje huvudtiteln Utrikesdepartementet. Enligt utskottets mening bör stödet till Östeuropa i nästa budget koncentreras till miljöinsatser och stöd till strukturella förändringar i Polen och Baltikum enligt principerna i motion U242.

Enligt utskottets mening bör också särskilda medel för de bilaterala parlamentariska kontakterna och annat besöksutbyte mellan Sovjetunionen och Sverige anvisas i enlighet med yrkande 4 i motion U551.

Med det anförda tillstyrker utskottet yrkandena 2, 4 och 6 i motion U242 och yrkande 4 i motion U551 och avstyrker yrkandena 17, 18 och 19 i motion U518, yrkande 7 i motion U536, yrkandena 3 och 5 i motion U208, yrkande 1 i motion U210 och motion U245.

dels att utskottets hemställan i moment 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *samarbete med Baltikum och Central- och Östeuropa*

att riksdagen med bifall till yrkandena 2, 4 och 6 i motion 1989/90:U242 och yrkande 4 i motion 1989/90:U551 och med avslag på yrkandena 17, 18 och 19 i motion 1989/90:U518, yrkande 7 i motion 1989/90:U536, yrkandena 3 och 5 i motion 1989/90:U208, yrkande 1 i motion 1989/90:U210 och motion 1989/90:U245 till *nytt anslag A 10* till stöd för Baltikum, Öst- och Centraleuropa för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 1 025 000 000 kr.,

4. Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet (mom. 29)

Margaretha af Ugglas, Alf Wennerfors och Inger Koch (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 19 börjar med "I budgetpropositionen" och slutar med "motion U514." bort ha följande lydelse:

I budgetpropositionen har Sveriges Riksradiio erhållit det begärda utrymmet för sändningar på estniska och lettiska. Några medel för sändningar på litauiska har dock inte anvisats. Utskottet anser det emellertid önskvärt att sändningar också på litauiska kan komma till stånd. Därmed skulle särbehandling av ett baltiskt land undvikas. Sveriges kontakter med Litauen är för närvarande av historiska skäl mindre omfattande än med Estland och Lettland, men våra strävanden att på sikt utveckla förbindelserna med Baltikum omfattar Litauen i lika hög grad som de två andra baltiska länderna.

Utskottet tillstyrker således förslaget i motion U514 om att anslaget till Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet tillförs 1 000 000 kr. för att möjliggöra sändningar på litauiska.

dels att utskottets hemställan i moment 29 bort ha följande lydelse

29. beträffande *Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet*

att riksdagen med bifall till yrkande 8 i motion 1989/90:U514 och med avslag på prop. 1989/90:100, bil. 5, punkt D 2 till *Sveriges Riksradios programverksamhet för utlandet* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 48 743 000 kr.,

5. Storleken på F 3-anslaget (mom. 38)

Margaretha af Ugglas, Alf Wennerfors och Inger Koch (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "En sådan förändring" och slutar med "motionerna U312 och U411." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det angeläget att det svenska föreningslivet inte blir beroende av riktade bidrag från statsmakten. Skall det civila samhället värnas måste vi också slå vakt om ett fritt föreningsliv. Därför bör den styrning som ligger i att statsmakten utpekar verksamhetsinriktningar för ideella föreningar avskaffas. Med hänsyn till detta föreslås att anslaget F 3 reduceras till 10 milj.kr. för budgetåret 1990/91.

Utskottet tillstyrker motion U246 yrkande 27.

Utskottet avstyrker också liksom tidigare år att anslaget redan under kommande budgetår räknas upp till en nivå som motsvarar en promille av försvarsanslaget som föreslås i motionerna U309, U312, U411 och U425. Det är främmande för svenska budgetprinciper att höjningen av ett anslag knyts till höjningen av ett annat. Utskottet anser denna koppling till försvarsanslaget helt omotiverad.

dels att utskottets hemställan i moment 38 bort ha följande lydelse:

38. beträffande *storleken på F 3-anslaget*

att riksdagen med bifall till yrkande 27 i motion 1989/90:U246, med avslag på prop. 1989/90:100 bil. 5, punkt F 3 och yrkandena 1 och 2 i motion 1989/90:U309, motion 1989/90:U312, motion 1989/90:U411 och yrkande 9 i motion 1989/90:U425 till

Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m. för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 10 000 000 kr.,

1989/90:UU14

6. Storleken på F 3-anslaget (mom. 38)

Bertil Måbrink (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "Den uppräknig av" och slutar med "motionerna U312 och U411." bort ha följande lydelse:

Den internationella fredsörelsen har haft stor betydelse för den utveckling av avspänningen som skett. Det är av stor vikt att fredsörelsen ges stöd i sitt arbete för det internationella nedrustningsarbetet. Det är rimligt att anslaget F 3. *Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m.* uppräknas med 10 milj.kr. till 36 milj.kr. Med denna uppräknig har målet en promille av försvarsanslaget uppnåtts i enlighet med yrkandena i motionerna U309, U312 och U411. Med det anförda tillstyrker utskottet yrkandena 1 och 2 i motion U309, yrkande 9 i motion U425 samt motionerna U312 och U411.

dels att utskottets hemställen i moment 38 bort ha följande lydelse:

38. beträffande *storleken på F 3-anslaget*
att riksdagen med bifall till yrkandena 1 och 2 i motion 1989/90:U309, yrkande 9 i motion 1989/90:U425, motion 1989/90:U312 och motion 1989/90:U411 och med avslag på medelsförslaget i proposition 1989/90:100 bilaga 5 litt. F 3 och yrkande 27 i motion 1989/90:U246 till *Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 36 000 000 kr.,

7. Storleken på F 3-anslaget (mom. 38)

Marianne Samuelsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "Den uppräknig" och slutar med "U312 och U411." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar inte regeringens bedömning att det finansiella utrymmet för kommande budgetår inte skulle ha medgivit någon större ökning vad gäller anslaget. Utskottet anser det angeläget att freds- och nedrustningssträvandena ges ökat utrymme i budgeten och ser det därför som angeläget att en promille av försvarsbudgeten tillförs detta arbete.

Därmed tillstyrker utskottet yrkandena 1 och 2 i motion U309, yrkande 9 i motion U425 samt motionerna U312 och U411.

dels att utskottets hemställen i punkt 38 bort ha följande lydelse:

38. beträffande *storleken på F 3-anslaget*
att riksdagen med bifall till yrkandena 1 och 2 i motion 1989/90:U309 och motion 1989/90:U411, med anledning av mo-

tion 1989/90:U312 och yrkande 9 i motion 1989/90:U425 och med avslag på prop. 1989/90:100, bil. 5, punkt F 3 och yrkande 27 i motion 1989/90:U246 till *Information, studier och forskning om freds- och nedrustningssträvanden m.m.* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 35 435 000 kr.,

8. Medel ur F 3-anslaget för utvärdering av samhällsansvaret i samband med vapensmugglingsaffärerna (mom. 43)

Marianne Samuelsson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 23 som börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 24 slutar med "U423 avstyrks därmed." bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att det är viktigt att utvärdera hur vapensmugglingsaffärerna förändrat våra strävanden på freds- och nedrustningssidan. Eftersom tillfället förhoppningsvis är unikt och pengar därför inte finns anslagna för denna typ av händelser anser utskottet att medel skall anslås från F 3-anslaget i enlighet med vad som framförts i motion U423.

Utskottet tillstyrker yrkande 1 i motion U423.

dels att utskottets hemställan i moment 43 bort ha följande lydelse:

43. *beträffande medel ur F 3-anslaget för utvärdering av samhällsansvaret i samband med de svenska vapensmugglingsaffärerna*

att riksdagen med bifall till yrkande 1 i motion 1989/90:U423 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Inrättande av kunskapsbank för försvarsindustriell omställning (mom. 45)

Margaretha af Ugglas, Alf Wennerfors och Inger Koch (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 25 som börjar med "Utskottet gjorde" och slutar med "U424 som besvarade." bort ha följande lydelse:

Vi erinrar om vad utskottet uttalade förra året och anser inte att omständigheterna påkallar ett särskilt initiativ och statlig finansiering av ett projekt som detta. När krigsmaterielindustrin i världen kommer att genomgå en omstrukturering till följd av internationell nedrustning eller av andra skäl, är det utskottets uppfattning att i första hand företagen själva och industrins branschorganisationer bör göra de utredningar som är nödvändiga för en övergång till annan tillverkning. En liknande omställning från en industriell produktion till en annan har förekommit tidigare och förekommer fortlöpande utan att särskilda kunskapsbanker måste upprättas.

dels att utskottets hemställan i moment 45 bort ha följande lydelse:

45. beträffande *inrättande av kunskapsbank för försvarsindustriell omställning*

att riksdagen med avslag på motion 1989/90:U409, motion 1989/90:U419, yrkande 1 i motion 1989/90:U410 och yrkande 2 (delvis) i motion 1989/90:U424 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Inrättande av kunskapsbank för försvarsindustriell omställning (mom. 45)

Pär Granstedt (c), Ingemar Eliasson (fp), Karl-Göran Biörsmark (fp) och Birgitta Hambraeus (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Samtidigt vill" och slutar med "U424 som besvarade." bort ha följande lydelse:

Verksamheten vid institutionen för fred och konfliktforskning har dock, som framgår av motionerna, hittills inte alls kunnat bedrivas på det sätt som är önskvärt. Riksdagen bör därför som sin mening ge regeringen till känna att erforderliga medel bör ställas till verksamhetens förfogande.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion U409 och yrkande 2 i motion U424 och betraktar yrkande 1 i motion U410 och motion U419 som besvarade med vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under punkt 45 bort ha följande lydelse:

45. beträffande *inrättande av kunskapsbank för försvarsindustriell omställning*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:U409 och yrkande 2 (delvis) i motion 1989/90:U424 och med anledning av yrkande 1 i motion 1989/90:U410 och motion 1989/90:U419 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) (mom. 46)

Pär Granstedt och Birgitta Hambraeus (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med "Utskottet ansluter sig" och slutar med "U304 och U313." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärens uppfattning att det är viktigt att resurser finns tillgängliga för en finansiell förstärkning som kan visa sig nödvändig. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion U313 att 500 000 kr. avsätts för detta ändamål.

dels att utskottets hemställan i moment 46 bort ha följande lydelse:

46. beträffande *bidrag till SIPRI*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:U313, med anledning av motion 1989/90:U304 och med avslag på prop.

1989/90:100, bil. 5, punkt F 4 till *Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 18 766 000 kr.,

1989/90:UU14

12. Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI) (mom. 46)

Bertil Måbrink (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Den ovannämnda genomgången" och på s. 26 slutar med "motionerna U304 och U313." bort ha följande lydelse:

De stora förändringar som sker i världspolitiken leder till ett större behov av analyser och forskning om möjligheterna att nå framsteg på nedrustningens och rustningskontrollens område. Det har heller inte anförts några argument för att SIPRI inte skulle behöva de medel de begärt i sin anslagsframställan. SIPRI bör säkras en solid och inflationsskyddad basfinansiering. Utskottet föreslår därför att det av SIPRI begärda anslaget på 22 028 000 kr. anvisas.

Med det anförda tillstyrker utskottet motion U304 och anser motion U313 besvarad.

dels att utskottets hemställan i moment 46 bort ha följande lydelse:

46. beträffande *Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:U304 och med anledning av motion 1989/90:U313 avslår förslaget i prop. 1989/90:100 bil. 5 punkt F 4. och till *Stockholms internationella fredsforskningsinstitut* för budgetåret 1990/91 anvisar ett reservationsanslag på 22 028 000 kr.,

Särskilda yttranden

1. Finansieringen av utvecklingssamarbetet med Östeuropa

Ingemar Eliasson och Karl-Göran Biörsmark anför:

Folkpartiet avvisar regeringens förslag att lägga östbiståndet inom enprocentsramen. Enprocentsmålet är ett moraliskt bindande åtagande från Sverige som nation gentemot de fattiga länderna. Nya åtaganden till andra grupper av länder måste därför läggas utanför enprocentsramen. Folkpartiet anser att utvecklingssamarbetet med Östeuropa skall finansieras från en ny anslagspost under anslaget C 2. Utvecklingssamarbete genom SIDA betitlad *Demokratisk samhällsutveckling i en bred länderkrets*.

För nästa budgetår bör till detta anslag avsättas 300 milj.kr. I den mån dessa medel inte räcker till för nödvändiga satsningar i Östeuropa bör regeringen återkomma med begäran om anslag på tilläggsbudget.

Även andra liknande insatser t.ex. i Latinamerika skall kunna finansieras från ett anslag av denna typ.

1989/90:UU14

2. Åtgärder för att förbättra miljösituationen i öst

Marianne Samuelsson (mp) anför:

Miljöpartiet de gröna delar utskottets uppfattning att det behövs åtgärder framför allt för att förbättra miljösituationen i öst. Vi delar dock inte utskottets uppfattning att detta skall rymmas inom enprocentmålet för bistånd.

Vår uppfattning är att en procent av BNI ska gå till de länder som vi tidigare avsatt dessa medel för. Miljöpartiet har i motion till riksdagen yrkat på att 1 miljard kronor avsätts till bistånd till Östeuropa. Detta behandlas under annan anslagspost i enlighet med vad vi yrkat i vår motion.

3. Kunskapsbank för försvarsindustriell omställning

Marianne Samuelsson (mp) anför:

Miljöpartiet de gröna anser att en internationell kunskapsbank för att stimulera övergång från försvarsindustriell forskning till forskning på andra för samhället angelägna områden är av stor vikt för det kommande fredsarbetet.

Många orter är i dag beroende av sin försvarsindustri för sysselsättningen. Risken att förlora arbetstillfällen får inte stå i motsättning till nedrustningssträvandena. Det får därför ses som ytterst angeläget att vi tillsammans med övriga försvarsindustrier strävar efter att gå över till mera civil produktion. De nya hotbilderna på miljösidan kräver också nytt kunnande om det storskaliga samhällets sårbarhet osv.

Vi kommer därför att återkomma till frågan i samband med att den forskningspolitiska propositionen behandlas.

